

اُنِيْوَرْسِيْتي تِكْنُوْلُوْجِيْ مَارَا
UNIVERSITI
TEKNOLOGI
MARA

TINTA

GLORIOUS EXPERIENCES

Penerbit

Fakulti Pengurusan Maklumat
Universiti Teknologi MARA

Penaung

Prof. Madya Dr. Hj. Laili Hj. Hashim

Timbalan Dekan (Penyelidikan & Jaringan Industri)

Prof. Madya Dr. Mohd Sharif Mohd Saad

Pensyarah Penasihat

En. Mohd Zailan Endin
Dr. Wan Ab. Kadir Wan Dollah
En. Shaharom TM Sulaiman

Ketua Editor

Muhammad Fahmi Shamsi

Penolong Ketua Editor

Nurul Syuhaida Azmi

Setiausaha

Roziah Omar

Penolong Setiausaha

Siti Zuraizah Mat Napi

Grafik

Nurulhidayu Azmin

Editor

Aida Hafizza Sabtu
Azilah Zainal Abidin @ Ahmad
Hartini Jubidi
Khuzairiah Shaari
Nor Adilah Mohd Noor Aimi
Norhayatimah Jamil
Norsalwa Mat Isa
Noor Eliani Noor Rawi
Noor Faezah Hasan
Nurul Nabilah Ibrahim
Nurul Nadrah Abdul Kader
NurShahidah Mohamad Ali
Siti Hajar Mat Arsat
Siti Syazwana Che Said
Wan Nurul Hazira W Mahmood

Alamat Penerbit

Kampus Puncak Perdana,
40150 Shah Alam,
Selangor Darul Ehsan.
Tel: 03 7962 2013 / 2020
Faks: 03 7962 2007
<http://www.fpm.uitm.edu.my>

Dicetak oleh

Pusat Percetakan UiTM
Tel: 03 55444024
Faks: 03 55444023

ISSN 0127-5100

DARI EDITOR

Bil. 20/2011

"Ambillah waktu untuk berfikir, itu adalah sumber kekuatan. Ambillah waktu untuk bermain kerana itu adalah rahsia dari masa muda yang abadi. Ambillah waktu untuk berdoa, itu adalah sumber ketenangan dan ambillah waktu untuk belajar kerana itu adalah sumber kebijaksanaan".

Pepatah ini sering didengari dalam kehidupan kita dan dijadikan sebagai landasan untuk kita menuju ke puncak kejayaan. Untuk mencapai sesuatu kejayaan, jalan yang terpaksa dilalui penuh dengan onak dan liku. Semua orang yang berada di tangga teratas sekarang semestinya telah melalui detik kegagalan sebelum mereka dapat menghirup nafas lega dengan hasil yang mereka kecapai sekarang.

Pengalaman lalu banyak mengajar mereka erti kehidupan yang sebenar dan mereka boleh menyesuaikan diri mereka dalam semua keadaan kerana mereka telah memilih jalan yang susah terlebih dahulu sebelum mencapai kesenangan. Mereka telah gagal sekali dan tidak mungkin mereka ingin gagal lagi. Oleh yang demikian, mereka mengambil pengalaman sebagai petunjuk untuk membuat sesuatu keputusan di dalam dunia global kini. Negara Malaysia dahulunya yang berasaskan kepada pertanian kini bertukar menjadi perindustrian telah banyak merubah cara hidup masyarakatnya. Dengan adanya teknologi yang canggih, segala kerja dapat diselesaikan dengan cepat dan lebih berkualiti.

Selain itu, hubungan antara negara luar dapat dieratkan dengan jaringan komunikasi yang tiada sempadan. Semuanya hanya diujung jari untuk mengakses maklumat dari dalam dan luar negara. Namun semakin canggih mana pun teknologi itu tidak bermakna tanpa pengetahuan dan pengalaman. Itulah yang dikatakan dengan *"Glorious from Experiences"*.

Bahagian pertama keluaran kali ini memuatkan biografi tokoh-tokoh terpilih manakala bahagian kedua memuatkan artikel-artikel yang merupakan isu dalam bidang pengurusan maklumat.

Semoga penerbitan majalah ini akan memberi maklumat yang berguna dan juga semangat kepada sesiapa sahaja yang membacanya. Sudah semestinya sebagai golongan berpendidikan kita mahukan impak yang positif hasil dari majalah ini. Namun begitu hasil dari pengalaman dan cabaran yang telah ditunjukkan dalam majalah ini terpulang kepada individu atau masyarakat itu sendiri untuk mengambil ia sebagai pengajaran atau sebaliknya.

Sidang Editor ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua pihak yang telah bertungkus lumus menjayakan penerbitan ini. Selamat Membaca!

MAKLUMAN

TINTA adalah sebuah terbitan tahunan oleh para pelajar program *Bachelor of Science in Information Studies (Hons) @ IM 220* yang mengambil kursus *Publications and Production of Information Materials (IML 601)*. Skop rencana meliputi pelbagai isu dalam bidang pengurusan maklumat.

ISI KANDUNGAN

BAHAGIAN A

PROFESOR DATO' DR. HJ. RAJA ABDULLAH RAJA YAACOB.....	1
oleh Muhamad Fahmi Shamsi & Nurul Syuhaida Azmi	
PROF. MADYA FUZIAH MOHD. NADZAR.....	5
oleh Aida Hafizza Sabtu & Nurul Nabilah Ibrahim	
DR. WAN ALI WAN MAMAT.....	18
oleh Azilah Zainal Abidin @ Ahmad & Norhayatimah Jamil	
DATO' ZAWIAH BABA.....	26
oleh Nor Adilah Mohd Noor Aimi & Khuzairiah Shaari	
DATO' HAJI SIDEK HAJI JAMIL.....	31
oleh Nurul Nadrah Abdul Kader, Nur Shahidah Mohamad Ali & Siti Hajar Mat Arsaf	
DATIN PADUKA SHAHANEEM HANOUM N. N. DADAMEAH.....	43
oleh Noor Eliani Noor Rawi & Siti Syazwana Che Said	
DATO' HUSSAMUDDIN YAACUB.....	49
oleh Hartini Jubidi & Noor Faezah Hasan	
DR. ZURINAH HASSAN.....	53
oleh Norsalwa Mat Isa & Wan Nurul Hazira Wan Mahmood	

BAHAGIAN B

UNDERLYING RESEARCH PHILOSOPHICAL ORIENTATION IN SOCIAL SCIENCE RESEARCH: POSITIVISM VS. INTERPRETIVISM.....	59
by Siti Arpah Noordin	
PENGURUSAN KALBU PEMANGKIN PENGUKUHAN MODAL INSAN.....	79
oleh Aliza Ismail & Zuraidi Zainol Abidin	
PANDUAN MENGURUS RUANG PENYIMPANAN PUSAT REKOD.....	87
oleh Hanis Diana Kamarudin, Jafalizan Md. Jail, Ahmad Azman Mohamad Ramli & Nor Erlissa Abd. Aziz	
TUJUH SIKAP TERPUJI PEKERJA CEMERLANG: SATU PERBINCANGAN YANG BERDASARKAN PENGALAMAN KERJA.....	97
oleh Ahmad Azman Mohamad Ramli	
TRIP TO KARANGKRAF PUBLICATION.....	108

A VISIT TO THE STAR INFORMATION CENTRE, PETALING JAYA (PPM JELAJAH DIGITAL SIRI 3).....	109
--	-----

LAPORAN PROGRAM “KARNIVAL ILMU & MAKLUMAT 1MALAYSIA”.....	115
---	-----

T
N
A

DR. WAN ALI WAN MAMAT

oleh

Azilah Zainal Abidin @ Ahmad & Norhayatimah Jamil

Fakulti Pengurusan Maklumat
Universiti Teknologi MARA

Abstract

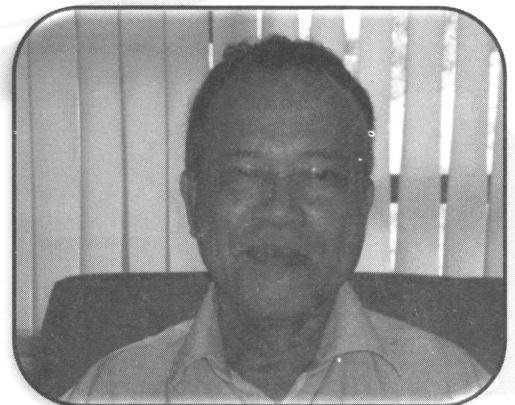
Dr. Wan Ali Wan Mamat was a Director of at National Library of Malaysia who loved to compile Malay Manuscript and art of "Jawi writting". Dr Wan is a hadrworking person in developing "Jawi writting" through media in Malaysia. He was a very activate person especially related to "Jawi writting". He also made a bigger change when trying to change an old Jawi writting to moden Jawi writting. Besides that he was very interested in "Malay Manuscript" and involved in many related activities. Because of him we could to documentation Malay Manuscript all over the world. He also has implemented many activities to promote a reading habit among people of Malaysia. He tried to encourage people to produce a book. Dr. Wan Ali was a person who found a Malay Manuscript in Mekkah. The manuscript is an ancient Malay Manuscript that about almost hundred years. This was a bigger founding by Dr Wan in history. Dr. Wan Ali Wan Mamat also has produced a bookentitled "Pemuliharaan Buku dan Manuskrif"

Keywords

Wan Ali Wan Mamat, National Library of Malaysia, Jawi writing, Malay manuscript

Latar Belakang

Dr. Wan Ali Wan Mamat dilahirkan pada 1 Ogos 1950, di Pasir Mas, Kelantan. Pendidikan awalnya bermula di kampungnya di Pasir Mas, Kelantan dan kemudian beliau menyambung pelajarannya di peringkat menengah di Sekolah Dato' Abdul Razak Tanjung Malim, Perak. Beliau merupakan seorang pelajar yang amat berdedikasi, bercita-cita tinggi, bersemangat dan amat mencintai bidang kesusasteraan.

Di atas kegigihan dan usahanya, beliau berjaya melanjutkan pengajian di Universiti Malaya (UM) pada tahun 1971 sehingga 1974 dalam bidang pengajian Melayu. Kehidupan di universiti banyak memberi ilham dan peluang kepada beliau untuk memperkembangkan bakatnya di dalam bidang penulisan. Beliau amat aktif di dalam bidang penulisan semasa berada di universiti. Selepas tamat pengajiannya di UM, Dr. Wan melanjutkan pelajarannya ke peringkat

lebih tinggi di luar negara di dalam jurusan Diploma di Kolej of Librarianship Wales, Abersywyth. Beliau menamatkan pengajiannya pada tahun 1975. Pada ketika itu, tidak ramai pelajar yang berpeluang melanjutkan pelajaran ke luar negara, namun kerana kebijaksanaan dan semangatnya yang kental, Dr. Wan dapat menggapai impiannya untuk melanjutkan pelajaran ke luar negara.

Sekembalinya ke tanah air pada tahun 1975, Dr. Wan berkhidmat di Perpustakaan Negara Malaysia (PNM). Memandangkan beliau merupakan seorang yang amat berminat di dalam bidang penulisan, beliau tidak melepaskan peluang untuk mencari manuskrip Melayu di serata negara dan pada masa yang sama beliau juga berminat untuk mengembangkan tulisan jawi. Dalam tempoh beliau berkhidmat di PNM, beliau telah menyambung pelajarannya di University College London dalam bidang Master in Library Science pada tahun 1997 sehingga 1998. Selepas itu, beliau telah menyambung pengajiannya di peringkat kedoktoran di Universiti Kebangsaan Malaysia pada tahun 1997 dalam bidang pengajian tulisan jawi. Disebabkan minatnya yang begitu mendalam dalam bidang penulisan jawi, pelbagai inisiatif di ambil untuk memantap dan memperkembangkan lagi penulisan jawi di negara kita.

Semasa beliau berkhidmat di PNMa, beliau merupakan seorang yang sangat aktif. Pelbagai aktiviti dilaksanakan, sehingga beliau dinaikkan pangkat sebagai Ketua Pengarah PNM pada April 2005 hingga Ogos 2006. Semasa beliau menjadi Ketua Pengarah, pelbagai perkara yang baru dijalankan demi meningkatkan lagi prestasi PNM sebagai gedung ilmu dan juga menghidupkan semula tulisan jawi di negara kita dengan menyertakan sisipan akhbar jawi di akhbar Utusan Malaysia.

Sumbangan

Dr. Wan amat berjasa terhadap perancangan dan perkembangan bahasa jawi di era kini dengan menghidupkan semula tulisan jawi dalam sisipan akhbar Utusan Melayu. Hasil sisipannya, rakyat negara kita mula berminat dengan tulisan jawi serta cuba mempelajarinya semula. Lima puluh peratus rakyat Malaysia mula menyedari bahawa pentingnya tulisan jawi, serta manfaatnya kepada kita. Dengan adanya sisipan tulisan jawi tersebut maka memudahkan anak bangsa kita mempelajarinya semula. Selain itu, semasa beliau berkhidmat di PNM, beliau menubuhkan Pusat Manuskrip Melayu yang kini masih ada di PNM, dengan memberi perkhidmatannya dalam manuskrip lama yang ditemui oleh Dr. Wan serta rakan-rakannya.

Pusat Manuskrip itu ditubuhkan dan dikelolai oleh Dr. Wan sendiri dalam tempoh masa 10 tahun.

Semasa beliau menjadi Ketua Pengarah, kerajaan banyak membina perpustakaan desa di seluruh negara. Ketika itu lebih kurang 200 perpustakaan ditubuhkan. Ini kerana kerajaan ingin rakyat negara kita lebih mendapat ilmu walaupun tinggal di pedalaman. Dr. Wan bertanggungjawab untuk memastikan projek yang dirancang berjalan dengan lancar serta mendapat sambutan dari orang ramai.

Selain itu, Dr. Wan juga aktif dalam mempromosikan tulisan jawi, dengan mengadakan seminar serta pameran di seluruh negara. Dr. Wan serta rakan-rakannya giat mencari manuskrip Melayu yang terdapat di seluruh negara, tempat-tempat yang telah dikunjungi oleh Dr. Wan seperti Afrika Selatan, Amerika, Jerman, Perancis, Belanda, London serta pelbagai tempat lagi yang akan diterokainya dalam proses untuk mendokumentasikan manuskrip Melayu. Menurut Dr. Wan, manuskrip Melayu terdapat di seluruh negara, ia disebabkan kesan jajahan, serta bangsa Melayu itu sendiri bukan sahaja terdapat di negara Malaysia.

Dr. Wan Ali Wan Mamat mendapat inisiatif menghidupkan semula akhbar tulisan jawi mingguan itu sebagai langkah positif. Menurut beliau, kesan penutupan Utusan Melayu Mingguan menyedarkan pelbagai pihak pentingnya menghidupkan semula penggunaan tulisan jawi. Rakyat juga kini sedar, identiti Melayu amat penting untuk dipelihara dan disebarkan, ulas beliau. Mengulas peranan PNM bagi memperkasa tulisan jawi, beliau berkata, pihaknya kini dalam fasa pelaksanaan menterjemahkan lima manuskrip Melayu ke dalam tulisan jawi moden yang lebih mudah difahami melalui penubuhan Pusat Manuskrip Melayu di PNM. PNM juga sedang menyediakan bibliografi yang menyenaraikan segala buku dan hasil penulisan jawi.

Semasa beliau menjawat jawatan sebagai Ketua Pengarah, beliau juga aktif dalam bidang persuratan melayu. Disebabkan beliau mahir di dalam bidang penulisan jawi dan mempunyai minat terhadap manuskrip Melayu beliau telah banyak turut serta di dalam kempen yang telah dijalankan oleh kerajaan Malaysia. Semasa beliau di Mekkah, beliau telah menjumpai Manuskrip Melayu yang terdapat disana. Secara umumnya, terdapat banyak Manuskrip Melayu serata dunia. Selain itu, banyak projek yang dilaksanakan oleh beliau semasa menjadi Ketua Pengarah. Antaranya beliau pernah terlibat di dalam projek perkomputeran. Dr. Wan juga menggalakkan pegawai-pegawainya bergiat di dalam bidang penulisan serta berusaha

menghasilkan penerbitan terutamanya yang berkaitan dengan Manuskrip Melayu. Dr. Wan juga menghasilkan manuskrip jawi yang mudah dibaca dengan mengubah tulisan jawi lama ke jawi moden agar lebih mudah difahami. Selain itu, Dr. Wan juga giat menghasilkan Jurnal Feologi Melayu serta menyusun kembali manuskrip Melayu dalam bentuk tulisan baru yang memudahkan lagi pengguna untuk menggunakannya.

Selain itu, Dr. Wan juga pernah menjadi ahli penerbitan Dewan Bahasa dan Pustaka semasa beliau menjawat jawatan sebagai Dr. Senior Academic Fellow: NA. Dr. Wan juga banyak menjalankan kempen membaca demi memperkasakan budaya membaca di kalangan rakyat Malaysia, serta menjadikan rakyat Malaysia yang berilmu dan juga celik pemikirannya. Beliau juga mampu menghasilkan bahan penerbitan buku dan juga bahan-bahan ilmiah.

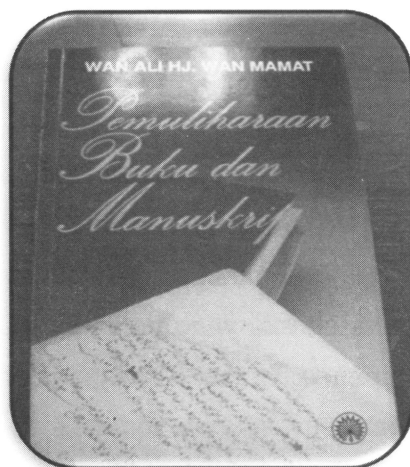
Menurut Dr. Wan, golongan remaja merupakan golongan yang mendahului senarai paling tinggi yang kerap membaca. Kelompok ini terutama penuntut universiti dan kolej semestinya memilih buku teks sebagai bahan bacaan wajib dan tidak terkecuali memilih bahan bacaan berbentuk hiburan dan novel sebagai pilihan mereka. Beliau menambah, walaupun kempen membaca selalunya dilaksanakan pada bulan Julai, pihaknya turut mempromosikan kempen galakan membaca secara berterusan sepanjang tahun.

Semasa perkhidmatannya di PNM, Dr. Wan sangat aktif dalam persatuan sejarah dari dulu hingga kini. Dr. Wan menjadi ahli jawatankuasa untuk aktiviti yang berkaitan dengan persatuan yang disertainya. Disini, Dr. Wan membantu dalam pengurusan perpustakaan sekiranya timbul masalah berkaitan dengan tulisan jawi dan manuskrip, kerana beliau mahir dalam setiap permasalahan yang di persoalkan.

Dalam penghasilan penerbitan, beliau juga menerbitkan buku yang bertajuk “Pemuliharaan Buku dan Manuskrip”, sejajar dengan kegiatan aktifnya dalam pencarian manuskrip Melayu, isi kandungan buku ini menerangkan tentang, bagaimana hendak memulihkan dan memelihara buku yang sangat berharga. Oleh kerana kurangnya pengetahuan itu, buku sering tidak diberikan perhatian semasa dan selepas digunakan sama ada di rumah mahupun di perpustakaan.

Menyedari betapa pentingnya keperluan ini, beliau telah berusaha mengumpul maklumat dari segi teori dan praktikal berdasarkan pengalamannya sebagai seorang pustakawan untuk

dimanfaatkan kepada pembaca. Ini penting kerana buku dari manuskrip hari ini akan merupakan artifak tinggalan untuk dijadikan bahan kajian generasi akan datang.

“Pemuliharaan Buku dan Manuskrip”

Disamping itu, buku ini juga menimbulkan sikap sayangkan buku sebagai harta dan pelaburan ilmu yang amat penting kepada kita. Semasa menerbitkan buku ini, Dr. Wan bertugas sebagai ketua Unit Pemuliharaan dan pemangku ketua Pusat Manuskrip Melayu di PNM.

Selain itu, beliau juga menyediakan katalog induk Manuskrip Melayu yang bertajuk: “Tradisi Penulisan Manuskrip Melayu”. Diterbitkan oleh PNM pada tahun 1997, semasa beliau menjadi Ketua Unit Pemuliharaan dan Pemangku Manuskrip Melayu. Katalog ini menceritakan Manuskrip Melayu mencerminkan pemikiran bangsa Melayu. Tulisan berkembang dengan pesatnya dalam tamadun Melayu. Ia membuktikan keintelektualan dan kemahiran masyarakat Melayu pada zamannya. Buku Penulisan Manuskrip Melayu ini merupakan himpunan 17 buah kertas kerja yang dibentangkan di seminar Antarabangsa Manuskrip Melayu. Melalui salah satu kertas kerja, James T. Collins telah mengutarakan perihal ciri-ciri Bahasa Melayu pada abad ke-17. Tiga perkara yang telah dibincangkannya ialah orotografi, ekologi dan kesejagatan media. Beberapa tulisan Bahasa Melayu dalam berbagai ortografi yang menunjukkan keindahan dan kewibawaan Bahasa Melayu dalam aksara Jawi telah ditampilkan sebagai contoh. Aksara Nusantara lain seperti Rencong dan Lampung juga telah digunakan.

Dr. Wan juga merupakan penulis Katalog manuskrip Melayu di Belanda = Catalogue of Malay manuscripts in the Netherlands yang diterbitkan oleh PNM pada tahun 1985. Katalog ini mengandungi koleksi manuskrip Melayu yang terdapat di perpustakaan Universiti Leiden.

Senarai naskhah telah disusun menurut koleksi yang terdapat di beberapa perpustakaan di negara Belanda. Tajuk Indeks juga ada disertakan.

Sumbangan di Peringkat Antarabangsa

Ketokohan dan juga keaktifannya dalam bidang penulisan jawi dan juga manuskrip melayu, melayakkan beliau menyertai seminar di luar negara seperti di Indonesia dan tempat lain yang mampu menaikkan martabat tulisan jawi dan manuskrip di peringkat dunia. Beliau menyertai seminar di Indonesia mengenai membuka akses koleksi naskhah II, iaitu penemuan Manuskrip Melayu di Mekah, Arab Saudi. Simposium International pernaskhahan nusantara XII masyarakat bekerjasama dengan fakutas sastara dan seni Rupa UNS, Solo. Tema simposium ini bertajuk naskhah, akses, dan identitas yang dijalankan di hotel Kusuma Sahid, JL. Sugiyopranoto, Jawa tengah pada 27 hingga 29 juali 2010.

Selain itu, beliau juga menyertai simposium yang dijalan di Shah Alam, Selangor yang bertemakan memartabatkan tulisan Jawi ke arah memperkayakan ilmu, simposium ini merupakan julung kali dianjurkan oleh Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI) dengan kerjasama PNM, Kementerian Perpaduan, Kebudayaan Kesenian dan Warisan, JAKIM, KPM, KPTM dan Utusan Malaysia. Seminar ini bertujuan memugarkan kembali penggunaan tulisan Jawi dan penataran serta perkembangan ilmu, khususnya dalam bahasa Melayu. Dengan itu, diharapkan tulisan Jawi dapat dimartabatkan semula seperti pada zaman keagungan nasionalisme tiga suku abad yang lalu. Seminar ini juga meletakkan subtema terjemahan kerana ia berkait rapat dengan asal-usul tulisan Jawi yang datang dari bahasa Arab, dan melihat bagaimana para penterjemah silam memindah ilmu-ilmu dari bahasa Arab ke bahasa Melayu dalam bentuk tulisan yang sama tetapi berbeza bahasanya.

Penemuan Manuskrip Melayu Lama di Mekah

Manuskrip setebal 173 halaman itu ditulis pada abad ke-19 Masehi, Pencarian selama 20 tahun berkesudahan dengan berita gembira. Dr. Wan Ali berhasil menemukan manuskrip Melayu lama, Makhtutat Ila Makkah (catatan-catatan menuju Mekah) ketika menunaikan umrah. Penemuan itu sebagai kemenangan berganda kerana sebelum ini banyak usaha untuk menemukan manuskrip Melayu lama di Mekah tidak membuahkan hasil.

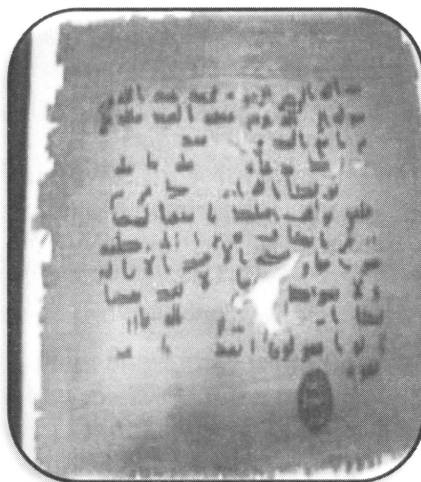
Katanya, beliau menemui Makhtutat Ila Makkah dengan bantuan pelajarnya, Ahmad Saqar yang menetap di Mekah. Pelajar ini mendapatkan pegawai yang boleh dihubungi di

Perpustakaan Universitas Ummul Qura Makkah dan memaklumkan dalam universitas tercatat ada manuskrip Melayu lama. Pegawai perpustakaan berkenaan menunjukkan saya tempat menyimpan cakera padat segala jenis manuskrip dalam simpanan universitas. Selepas meneliti buku daftar semua manuskrip Arab, Melayu, dan Parsi selama sejam, barulah saya mendapat maklumat yang diperlukan. Dr Wan yakin ada banyak lagi manuskrip Melayu lama yang tersimpan di Universitas Ummul Qura Mekah, tetapi ia belum mengamati lebih jauh kerana masa yang singkat, di samping penguasaan bahasa Arab diperlukan untuk memudahkan membaca katalog tertulis dalam bahasa Arab.

Makhtutat Ila Makkah memuatkan tiga manuskrip, iaitu manuskrip pertama dan kedua berbentuk tulisan yang tidak lengkap, tetapi Dr. Wan yakin manuskrip ketiga lengkap. Ada hari dan jam yang tercatat pada manuskrip tersebut, tetapi tidak menyebutkan tahunnya, serta tidak dapat menyebutkan usia manuskrip. Berdasarkan kertas yang digunakan, iaitu *water mark*, Dr. Wan yakin manuskrip setebal 173 halaman yang ditemui itu ditulis pada abad ke-19 Masehi.

Manuskrip pertama hanya setebal empat halaman dan manuskrip kedua tiga halaman, sedang manuskrip ketiga setebal 166 halaman dan tercatat dengan perkataan Kitab Albaiah' yang memuatkan jual beli dalam masyarakat Islam dan disusun mengikut kaidah Romawi. Manuskrip ketiga itu mengandungi bab riba; bab benda haram diperjual beli, terlebih dan terkurang dalam jualan, laba dan kurang daripada harga; bab berniaga hamba lelaki dan perempuan; akad jual beli; fasal wajib ke atas wakil pada berwakil yang mutlak dan berwakil muiit dengan berjual, berjanji dan barang.

Dr Wan Ali menyebutkan, naskhah Makhtutat Ila Makkah dengan nombor rujukan raqam 5462 di Perpustakaan Universitas Ummul Qura Makkah itu sebagai kitab jual beli yang lengkap. Ia yakin masih banyak manuskrip Melayu lama tersimpan di perpustakaan tersebut. Katanya lagi, Ulama kita lama di Mekah kerana ia menjadi pusat pembelajaran ulama dari Nusantara. Ulama kita giat belajar, mengarang dan mengajar di Mekah. Setengah dari mereka menjadi guru dan meninggal dunia di sana. Kitab mereka disalin dan dibawa ke Nusantara serta dijadikan sebagai kitab rujukan di sini. Kitab mereka tersebar luas di Nusantara dan setengah dari mereka mendapat gelar syeikh. Sungguh pun demikian, hubungan di antara Melayu di Mekah seakan terputus dengan Melayu Nusantara, sehingga menyukarkan usaha meneliti manuskrip Melayu lama.

“Manuskrip Melayu”

Penghargaan

Sebagai mengenang jasa-jasanya terhadap perkembangan tulisan Jawi serta penubuhan Pusat Manuskrip Melayu di PNM. Dr. Wan dianugerahkan penerima Darjah Mangku Negara. Kemudian beliau juga dianugerahkan Kesatria Mangku Negara. Perkhidmatan Dr. Wan Semasa bertugas sebagai Pengarah Perpustakaan amat bererti kepada kerajaan, kerana dengan adanya usaha-usaha yang dilaksanakan oleh Dr. Wan membuahkan hasil dan memberi impak yang tinggi. Selain itu, atas penerbitan buku beliau, kita mampu mengubah gaya dalam penggunaan buku. Sehingga seorang sarjana dari Russia memohon untuk mendapatkan salinan buku yang diterbitkan oleh beliau.

Kerjaya terkini

Selepas tamatnya perkhidmatan beliau sebagai Ketua Pengarah PNM, beliau dilantik sebagai sebagai Profesor Pelawat dan Ahli Panel Profesional bagi Projek Pembangunan Perisian Jawi, Kolej Universiti Teknologi dan Pengurusan Malaysia (KUTPM) mulai 1 September 2006 untuk tempoh selama 1 tahun. Selain itu, beliau juga dilantik menjadi profesor pelawat di Malaysia Science University untuk memantau kerjaya yang dilakukan. Beliau berkhidmat selama 2 tahun sebagai profesor pelawat. Walaupun beliau telah bersara tetapi ilmu dan juga khidmatnya masih diperlukan oleh Malaysia. Beliau dilantik sebagai *Senior Academic Fellow* di Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (UIAM) pada Mei 2009. Mulai pertengahan 2010 beliau menjadi ketua bahagian di Kulliyah *Information and Technology*, UIAM. Beliau juga mengajar subjek *Islamic Manuscript Preservation Library, Organization of Islamic Information, Organization of Islamic Manuscript* dan *Management of Library* sehingga kini.

LAPORAN PROGRAM

“KARNIVAL ILMU & MAKLUMAT 1MALAYSIA”

Pengenalan program

Program Karnival Ilmu dan Maklumat 1Malaysia dilaksanakan untuk memenuhi keperluan subjek “Public Relations In Information Works”(IML 553). Di samping itu juga ia diperkenalkan bagi melaksanakan tuntutan tanggungjawab mahasiswa dalam pembangunan masyarakat. Program ini dirangka dengan kerjasama erat di antara Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Sembilan, Jabatan-jabatan awam daerah Jelebu, Perpustakaan Negara Malaysia dan Arkib Negara Malaysia. Dengan berasaskan untuk membuka peluang penglibatan golongan muda mendampingi masyarakat melalui kegiatan kemasyarakatan, kekeluargaan, kejiranan dan pendidikan dan membangunkan fungsi sosial masyarakat bagi mencapai kualiti peribadi unggul, Pelaksanaan program ini terbahagi kepada tiga elemen utama; Kepimpinan, Kesedaran dan Kerjasama.

Latarbelakang dan Objektif Program

- a) Menjayakan inisiatif *Vice Chancellor Special Project* (VCSP) di bawah kategori projek Kasih Sayang 1Malaysia untuk mendekatkan UiTM dengan masyarakat.
- b) Mempromosikan aktiviti membaca dan menekankan budaya ilmu kepada semua kaum khususnya sekitar Kuala Klawang dan masyarakat lain amnya.
- c) Menjalin dan mengeratkan hubungan silaturahim di antara mahasiswa UiTM dengan pelbagai kaum melalui aktiviti-aktiviti sesuai yang dirancang.
- d) Mempromosikan program-program yang ditawarkan oleh Fakulti Pengurusan Maklumat khasnya dan UiTM umumnya.

Sejumlah 10 buah sekolah telah mengambil bahagian dalam aktiviti yang dianjurkan di Karnival Ilmu dan Maklumat 1Malaysia dan pelajar kumpulan IS205B telah dipilih bagi melaksanakan program ini dengan kerjasama erat di antara Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Sembilan, Jabatan-jabatan awam daerah Jelebu, Perpustakaan Negara Malaysia dan Arkib Negara Malaysia. Program ini diadakan pada 8 hingga 10 Oktober 2010, seramai 40 orang

pelajar ini telah ditempatkan di Hotel Sri Klawang yang berdekatan dengan lokasi karnival bagi melancarkan program.

Aktiviti Program Yang Telah Dilaksanakan

Berikut adalah senarai aktiviti yang dijalankan sepanjang karnival (gambar-gambar dilampirkan)

Membuat persiapan di Dewan Majlis Daerah Jelevu

Aktiviti mengemas pentas, menyediakan tempat pameran, menyusun atur barang-barang yang akan digunakan sebelum dan selepas majlis perasmian dilakukan pada Jumaat, 8 Oktober 2010. Keesokan harinya penyediaan hamper untuk aktiviti dilakukan.

Majlis Perasmian

Majlis perasmian telah bermula sedikit lewat kerana masalah pengangkutan berikutan pergerakan bas UiTM menjemput pelajar-pelajar sekolah tidak sebagaimana dirancang. Namun situasi ini telah diatasi dengan segera. Bagaimanapun ia berjalan lancar sebagaimana dirancang. Kehadiran ketua-ketua kampung dan masyarakat telah menjadikan majlis ini lebih meriah.

Pameran

Pameran telah berlangsung dengan jayanya. Tetamu kehormat yang mewakili Penglibatan Arkib Negara Malaysia (ANM) dan Perpustakaan Negara Malaysia (PNM), Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Sembilan, pembekal buku dan pihak penganjur sendiri, Fakulti Pengurusan Maklumat adalah sangat menakjubkan. ANM telah menyediakan bahan pameran berskala besar dan sangat bermanfaat kepada pengunjung bagi memahami sejarah negara dan konsep 1Malaysia. PNM juga tidak kurang hebatnya dengan pameran dan pertandingan untuk pengunjung. PNM sentiasa berterusan menggalakkan percambahan budaya membaca dan kepentingan mengetahui maklumat untuk menjadi masyarakat berpengetahuan.

Aktiviti Mewarna

Aktiviti mewarna bagi kanak-kanak pra-sekolah dimulakan sebaik sahaja selesai majlis perasmian. Seramai 43 orang pelajar yang menyertai aktiviti mewarna dari 2 buah sekolah yang terlibat iaitu SJK(CP) Chun Yin dan SK. Undang Jelevu, dan terdapat 2 buah sekolah yang tidak menghantar pelajar iaitu SK Triang dan SK.Kuala Klawang. Aktiviti ini juga terbuka kepada murid-murid dari sekolah rendah dari pelbagai sekolah dan SK Putra. Penyampaian

hadiah diadakan awal kerana guru dan pelajar SKJ(C) Chun Yin ingin pulang pada pukul 12 tengahari.

Aktiviti Pertunjukan Boneka

Pertunjukan boneka telah diadakan oleh kakitangan Perpustakaan Awam Jelebu. Seramai 43 orang kanak-kanak pra-sekolah dan 29 orang pelajar sekolah rendah yang terlibat menonton pertunjukan tersebut. Sebahagian kanak-kanak pra-sekolah telah dibawa pulang awal oleh ibu bapa mereka, maka sesi bercerita tidak dapat dijalankan. Sebaliknya telah digantikan dengan 2 aktiviti lain untuk pelajar sekolah rendah iaitu permainan 1 kertas dan air 4 penjuru. Kedua-dua permainan tersebut dijalankan bertujuan untuk memupuk semangat kerjasama dalam diri setiap individu dan mencapai kesepakatan dalam menyelesaikan masalah.

Ceramah Prospek Pengajian di IPT

Ceramah ini telah melibatkan 65 pelajar tingkatan 4 dan 5 dari 3 buah sekolah menengah; SMT Kuala Klawang, SMK Gelami dan SMK Dato' Undang Musa. Ceramah tersebut telah disampaikan oleh Dr. Azman bin Mat Isa, Timbalan Dekan (Pelajar & Alumni), Fakulti Pengurusan Maklumat. Ceramah ini bertujuan untuk memberikan suntikan motivasi kenapa pelajar perlu belajar dengan cemerlang untuk masa depan yang gemilang. Di samping itu juga pelajar dimaklumkan tentang syarat-syarat kelulusan yang diperlukan untuk meneruskan pengajian di peringkat pengajian tinggi. Ceramah ini juga turut memperkenalkan Fakulti Pengurusan Maklumat kepada para pelajar, sekaligus memberikan kata-kata perangsang kepada para pelajar agar terus berusaha dengan bersungguh-sungguh. Maklumbalas yang diterima membuktikan para pelajar sangat-sangat menghargai ceramah yang diberikan kerana ia telah menjadikan mereka lebih sedar tentang pentingnya untuk belajar dengan cemerlang bagi menjamin masa depan yang cerah.

Info Hunt

Info Hunt ada permainan seperti pencarian harta karun. Beza adalah peserta dikehendaki mencari maklumat berkaitan dengan konsep 1Malaysia. Sumber-sumber maklumat ini semua terdapat dalam perpustakaan. Ia telah dapat meningkatkan daya fikir dan kemahiran mencari maklumat di kalangan peserta. Permainan ini telah diadakan pada hari Sabtu petang di Perpustakaan Awam Jelebu. Ia disediakan untuk para pelajar yang menyertai ceramah prospek pengajian di IPT agar mereka lebih mengenali perpustakaan, cara pencarian buku dengan pantas dan menggunakan perpustakaan dengan sepenuhnya. Para pelajar dibahagikan kepada

10 kumpulan dan setiap kumpulan diberikan tugas dan petunjuk untuk mendapatkan maklumat-maklumat yang diperlukan, mereka juga diberikan telur sebagai barang amanah. Permainan ini berjalan seperti yang dirancang dengan kerjasama semua pihak bukan sahaja para pelajar sekolah menengah malah mahasiswa dan kakitangan perpustakaan yang terlibat juga turut memberikan kerjasama yang sewajarnya.

Senamrobik

Acara ini telah diadakan pada hari Ahad jam 8.45 pagi. Senamrobik yang diketuai oleh 5 orang mahasiswa. Bermula dengan senaman pemanasan badan, diikuti dengan aerobik, poco-poco dan 'chicken dance'. Senamrobik yang mengambil masa kira-kira 30 minit ini telah disertai oleh semua peringkat usia termasuk kanak-kanak, pelajar sekolah rendah dan menengah dan ibu bapa serta guru-guru pengiring. Ia telah dapat menceriakan semua yang terlibat sebelum acara sukaneka dijalankan.

Bawa bola ping pong

Permainan ini dibuka kepada kanak-kanak pra-sekolah. Setiap sekolah menghantar 2 kumpulan dengan 5 orang peserta setiap kumpulan. Disebabkan penyertaan yang di luar jangkaan, permainan ini telah dilakukan secara berperingkat.

Isi air dalam botol

Pelajar yang terlibat adalah pelajar-pelajar sekolah rendah. Permainan ini berjalan lancar seperti yang dirancang. Acara telah berlangsung dengan meriahnya.

Boling padang

Permainan ini melibatkan pelajar-pelajar sekolah menengah. Peserta diberikan sebiji kelapa dan mereka hendaklah menjatuhkan sebanyak mungkin botol-botol yang berisi air dan tanah untuk memenangi pertandingan ini. Disebabkan sambutan yang sangat menggalakkan, maka permainan ini diadakan secara liga bagi membolehkan semua orang dapat mengambil bahagian dalam permainan ini.

Tarik bola dengan gelang

Peserta terdiri daripada kanak-kanak pra-sekolah. Permainan ini berjalan lancar walaupun terdapat beberapa guru pengiring yang sering membuat bantahan arahan urusetia kerana terlalu emosi walaupun permainan hanya untuk acara sukaneka sebegini.

Kerusi muzik

Peserta terdiri daripada pelajar-pelajar sekolah rendah. Permainan ini diadakan 2 kali kerana penyertaan yang terlalu ramai.

Tarik guni

Tarik guni digunakan sebagai pengganti kepada tarik upih. Peserta terdiri daripada pelajar sekolah menengah. Aktiviti ini berjalan lancar dan sangat meriah.

Cari gula-gula dalam tepung

Peserta terdiri daripada kanak-kanak pra-sekolah. Permainan ini berjalan lancar walaupun terdapat sedikit campur tangan daripada guru-guru tadika. Semua peserta sangat gembira dengan pertandingan ini.

Belon air

Peserta terdiri daripada golongan dewasa iaitu pelajar-pelajar sekolah menengah dan golongan-golongan ibu.

Selipar tempurung

Peserta terdiri daripada pelajar sekolah rendah. Aktiviti ini berjalan lancar. Permainan tradisional ini memberikan pengalaman baru bagi peserta dari pelbagai bangsa.

Tarik tali

Acara ini terdiri daripada pelajar-pelajar sekolah menengah dan ibu bapa yang hadir. Pertandingan dijalankan secara liga. Ianya sangat meriah dan berlangsung dalam suasana penuh semangat kesukanan.

Menganyam ketupat

Acara ini terbuka kepada semua pengunjung karnival dan telah berjalan lancar. Ramai peserta daripada peringkat pelajar sekolah, mahasiswa dan dewasa termasuk guru pengiring dan ibubapa.

Gotong-royong

Gotong-royong membersihkan padang telah diadakan bertujuan untuk memupuk disiplin menjaga kebersihan dan rasa tanggungjawab terhadap alam sekitar. Kanak seawal umur pra-sekolah bersama-sama dengan semua yang terlibat tanpa mengira letih telah membersihkan padang seperti sebelumnya dalam masa yang sangat singkat. Ini sangat menakjubkan.

Penilaian Program

Secara keseluruhannya Karnival Ilmu dan Maklumat 1Malaysia ini telah berlangsung dengan jayanya. Komitmen semua pihak yang terlibat amat menakjubkan terutamanya Perbadanan Perpustakaan Awam Negeri Sembilan, Pejabat Pendidikan Daerah Jempol/Jelebu, Jabatan Penerangan Daerah, Majlis Daerah Jelebu, Pejabat Daerah Jelebu. Para peserta juga telah memberikan komitmen yang tinggi dalam program ini dan para pelajar sekolah turut memberikan kerjasama dalam memastikan program ini berjalan dengan lancar.

Pencapaian dan Keberkesanan Program

Pelaksanaan Karnival Ilmu dan Maklumat 1Malaysia telah memperlihatkan semangat kerjasama dan tolong-ansur yang tinggi yang ditunjukkan oleh semua pihak yang terlibat dan peserta karnival ini. Para peserta ceramah motivasi dan prospek pengajian di IPT telah memberikan maklum balas positif di atas maklumat dan nasihat yang telah diberikan. Mereka kini Nampak laluan yang lebih jelas untuk masa depan yang lebih gemilang.

Semangat perpaduan dan bekerjasama seperti kehendak konsep 1Malaysia dapat dilihat dengan jelas sepanjang 2 hari karnival berlangsung, terutamanya pada hari kedua. Penglibatan kelompok sasaran adalah di luar jangkaan. Penyertaan daripada semua bangsa termasuk anak-anak dari masyarakat orang Asli telah memenuhi objektif karnival iaitu penglibatan semua bangsa dalam masyarakat di daerah Jelebu.

Bagi para mahasiswa yang mengendalikan karnival ini, mereka dapat belajar dan meningkatkan kemahiran komunikasi dengan masyarakat yang berbeza latar belakang dan usia. Pengalaman